

Art

Yasmina Reza

Traducció i introducció
Fernando Gómez Grande i Rodolf Sirera

TEATRE
bromera

(El saló d'un apartament. Un únic decorat. Tan auster i neutre com siga possible. Les escenes tindran lloc successivament a casa de SERGI, d'IVAN i de MARC. Res no canvia tret del quadre exposat. MARC, sol.)

MARC. El meu amic Sergi ha comprat un quadre. És un llenç d'u seixanta per u vint aproximadament, blanc. El fons és blanc, i si acluquem els ulls, hi podem distingir uns finíssims filaments blancs transversals. El meu amic Sergi és amic meu des de fa molt de temps. Ha tingut èxit en la vida, és dermatòleg i li agrada l'art. Dilluns vaig anar a veure el quadre que Sergi havia comprat dissabte passat però que desitjava tindre des de feia mesos. Un quadre blanc, amb filaments blancs.

* * *

(A casa de SERGI. Posada arran de terra, una tela blanca amb finíssims filaments blancs transversals. SERGI mira, satisfet, el seu quadre. MARC mira el quadre. SERGI mira a MARC que mira el quadre. Llarg silenci en què tots els sentiments s'expressen sense badar boca.)

MARC. Car?

SERGI. Trenta mil.

MARC. Trenta mil?

SERGI. Handtington me'l torna a comprar per trenta-cinc mil.

MARC. Qui?

SERGI. Handtington.

MARC. No sé qui és.

SERGI. Handtington. La galeria Handtington.

MARC. La mateixa galeria se'l torna a quedar per trenta-cinc mil?

SERGI. No, la galeria no. Ell, el propietari. Handtington en persona. Per a la seua col·lecció particular.

MARC. I per què no el va comprar des del principi?

SERGI. Perquè a eixa gent li interessa vendre a particulars. Així funciona el mercat.

MARC. Ja...

SERGI. Llavors, què?

MARC. ...

SERGI. Des d'on ets no el veus bé. Mira'l des d'ací. Distingeixes les línies?

MARC. Com es diu el...

SERGI. ...pintor? Antrios.

MARC. Famós?

SERGI. Molt. Moltíssim!

(Pausa.)

MARC. Sergi, no deus haver pagat trenta mil euros per eixe quadre?

SERGI. Bé, eixe és el preu. És un ANTRIOS!

MARC. No em digues que has pagat trenta mil euros per eixe quadre!

SERGI. Estava segur que no t'agradaria.

MARC. Has pagat trenta mil euros per eixa merda?

* * *

(SERGI, com si estigera sol.)

SERGI. El meu amic Marc, una persona intel·ligent a qui aprecie des de fa molt de temps, enginyer aeronàutic, ben situat, forma part d'eixa nova classe d'intel·lectuals que, no contents de ser enemics de la modernitat, fan a més, incomprendiblement, gala d'això. Des de fa poc, els adeptes a allò que qualsevol temps passat va ser millor, mostren una arrogància que et deixa estupefacte.

* * *

(Els mateixos. En el mateix lloc. El mateix quadre.)

SERGI. *(Després d'una pausa.)* Com pots dir «eixa merda»?

MARC. Sergi, no tens gens de sentit de l'humor. Riu, home, riu! És al·lucinant que hages comprat un quadre així.

(MARC riu. SERGI, de pedra.)

SERGI. Que haja pagat eixos diners i et sembla al·lucinant, ho accepte; que et faça riure, d'acord; però voldria saber què entens per *eixa merda*.

MARC. M'estàs prenent el pèl?

SERGI. De cap manera. *Eixa merda* en relació amb què? Quan es diu del que siga que és una merda és perquè es té una escala de valors que serveix per a apreciar les coses.

MARC. Eh, eh, eh. Amb qui et creus que estàs parlant? Estàs parlant amb mi.

SERGI. La pintura contemporània no t'interessa, no t'ha interessat mai. No tens ni idea d'això. Llavors, com pots afirmar que una cosa és una merda basant-te en lleis que ignores?

MARC. ...Perdonà'm, però és una merda.

* * *

(SERGI, sol.)

SERGI. El quadre no li agrada. D'acord. Cap afecte en la seua actitud. Cap esforç. Cap mostra d'afecte en la seua manera de condemnar. Un riure pretensions, insidiós. El riure del que ho sap tot millor que la resta del món. Odie eixe riure.

* * *

(MARC, sol.)

MARC. Que Sergi haja comprat eixe quadre m'excideix, em preocupa i provoca en mi una angoixa indefinida. En eixir de sa casa vaig haver d'engolir tres pastilles de Gelsemium 9 CH que Paula m'havia recomanat –entre parèntesi, em va dir Gelsemium o Ignatia? Prefereixes Gelsemium o Ignatia? I jo què sé!– perquè no puc comprendre com Sergi, que és amic meu, ha pogut comprar eixe quadre. Trenta mil euros! No té problemes econòmics però tampoc nada en l'abundància. Té un bon passar només. I compra un quadre de trenta mil euros. He de contar-li-ho a Ivan, un amic de tots dos, he de parlar amb ell. Tot i que Ivan és molt tolerant, i això, en les relacions humanes, és el pitjor dels defectes. Ivan és tolerant perquè passa de tot. Si Ivan tolera que Sergi haja pogut comprar una merda blanca per trenta mil euros, és perquè passa de Sergi. És clar.

* * *

(A casa d'IVAN. A la paret, un horror de quadre. IVAN és d'esquena i de quatre potes. Sembla que busca alguna cosa sota un moble. Al cap d'un temps es gira per tal de presentar-se.)

IVAN. Em dic Ivan. Estic una mica tens perquè després d'haver treballat tota la vida en el tèxtil, acabe de trobar faena de comercial en una papereria a l'engròs. Sóc un paio simpàtic. La meua vida professional

sempre ha sigut un fracàs i em case d'ací a quinze dies amb una xicona encantadora, brillant i de bona família.

(Entra MARC. IVAN està una altra volta d'esquena, buscant.)

MARC. Què fas?

IVAN. Estic buscant el caputxó del retolador.

(Pausa.)

MARC. Bé, deixa-ho ja.

IVAN. El tenia fa només cinc minuts.

MARC. No té importància.

IVAN. Sí que en té.

(MARC s'ajup per buscar amb ell. Tots dos busquen durant un moment. MARC s'incorpora.)

MARC. Deixa-ho estar. Ja en compraràs un altre.

IVAN. Són uns retoladors especials, es pot dibuixar sobre qualsevol superfície... Em pose nerviós. Si saberes que nerviós que em posen els objectes. Fa cinc minuts tenia eixe caputxó a la mà.

MARC. Viureu ací?...

IVAN. T'agrada per a una parella jove?

MARC. Una parella jove? Ha, ha, ha.

IVAN. No rigues així davant de Caterina.

MARC. La papereria?

IVAN. Bé. Vaig aprenent l'ofici.

MARC. Estàs més prim.

IVAN. Una mica. Quina punyeta no haver trobat el caputxó. Ara se m'assecarà la tinta.

MARC. Si segueixes buscant el caputxó, me'n vaig.

IVAN. D'acord. Ho deixe. Vols prendre alguna cosa?

MARC. Vichy Catalan, si en tens. Has vist Sergi últimament?

IVAN. No. I tu?

MARC. El vaig veure ahir.

IVAN. Està bé?

MARC. Sí. Acaba de comprar-se un quadre.

IVAN. Ah, sí?

MARC. Sí.

IVAN. Bonic?

MARC. Blanc.

IVAN. Blanc?

MARC. Blanc. Imagina't una tela d'u seixanta per u vint aproximadament... un fons blanc... totalment blanc... en diagonal, unes finíssimes línies blanques transversals... ho veus... i potser una línia blanca horitzontal complementària a la part de baix.

IVAN. I com es distingeixen?

MARC. Perdó?

IVAN. Les línies blanques. Si el fons és blanc, com les distingeixes?

MARC. Perquè les distingisc. Perquè, posem per cas, les línies són lleugerament grises, o tot el contrari, en

fi, que hi ha matisos en el blanc. El blanc és més o menys blanc!

IVAN. No t'alteres. Per què t'alteres?

MARC. Sempre estàs fent la punyeta. Deixa'm acabar!

IVAN. D'acord. I què més?

MARC. Bé. Llavors, t'imagines el quadre?

IVAN. Me l'imagino.

MARC. Doncs ara endevina quant ha pagat Sergi.

IVAN. Qui n'és el pintor?

MARC. Antrios. El coneixes?

IVAN. No. Es cotitza?

MARC. Estava segur que faries eixa pregunta.

IVAN. Lògic... no?

MARC. No, no és lògic...

IVAN. Sí, sí que ho és. Em demanes que endevine el preu i tu saps molt bé que el preu està en funció de la cotització del pintor...

MARC. No et demane que avalues el quadre en funció de tal o tal criteri, no et demane una avaluació professional, el que et pregunte és el que tu, Ivan, pagaries per un quadre blanc adornat amb unes línies blanques transversals d'un blanc una mica menys blanc.

IVAN. Ni un cèntim.

MARC. Bé. I Sergi? Digues una xifra.

IVAN. Cinc mil.

MARC. Ha, ha!

IVAN. Deu mil.

MARC. Ha, ha!

IVAN. Quinze mil.

MARC. Més... més...

IVAN. Vint... vint-i-cinc mil?

MARC. Trenta mil. Trenta mil euros de l'ala.

IVAN. No!

MARC. Sí!

IVAN. Trenta mil euros?

MARC. ...Trenta mil euros.

IVAN. ...S'ha tornat boig!...

MARC. A que sí?

(Pausa breu.)

IVAN. Tot i que...

MARC. ...Tot i que què.

IVAN. Si el fa feliç... Ell es guanya bé la vida...

MARC. És així com tu ho veus?

IVAN. Per què? Tu no?

MARC. No t'adones de la gravetat de l'assumpte?

IVAN. Hummm... No...

MARC. És curiós que no veges el que és essencial d'esta història. Et quedes només amb l'anècdota. No t'adones de la gravetat.

IVAN. On és la gravetat?

MARC. No t'adones del que significa tot açò?

IVAN. ...Vols cacaus?

MARC. No t'adones que de sobte, i de la forma més grotesca que es puga imaginar, Sergi es pensa que és un *col·leccionista*?

IVAN. Bah... No crec.

MARC. A partir d'ara el nostre amic Sergi passa a formar part de l'elit dels grans col·leccionistes d'art.

IVAN. No, home, no!...

MARC. És clar que no. Per eixe preu no es forma part de res. Però ell n'està convençut.

IVAN. Tu creus?...

MARC. I no et molesta?

IVAN. No. Si a ell el fa feliç...

MARC. Què vol dir això de si a ell el fa feliç? Quina filosofia és eixa de *si el fa feliç*?

IVAN. Sempre que no perjudique a ningú...

MARC. Clar que perjudica a algú! A mi em pertorba, em pertorba i fins i tot em sent molest, sí, sí, de veure Sergi, a qui estime, deixar-se estafar per esnobisme i per haver perdut per complet el trellat.

IVAN. Qualsevol diria que acabes d'assabentar-te'n. Sempre ha freqüentat les galeries d'art de forma ridícula, sempre ha sigut una rata d'exposicions...

MARC. Sempre ha sigut una rata, però una rata amb qui u podia riure. Perquè, saps?, en realitat el que més em dol és que u ja no riu amb ell.

IVAN. Sí, home, sí!

MARC. No!

IVAN. Ho has intentat?

MARC. És clar que sí. Vaig riure. Amb ganes. Què volies que fera? Però ell no va dir ni piu. Trenta mil euros són molts euros per a fer broma i riure.

IVAN. Doncs sí. (*Riu en.*) Amb mi riurà.

MARC. M'estranyaria. Trau més cacaus.

IVAN. Riurà. Ja ho veuràs.

* * *

(A casa de SERGI. SERGI i IVAN. No veiem el quadre.)

SERGI. ...I amb els sogres, com va?

IVAN. Molt bé. Pensen que he anat d'un treball precari a un altre i que ara provaré en el ram del paper...

M'ha eixit alguna cosa ací a la mà, què és? *(SERGI li mira la mà.)* És greu?

SERGI. No.

IVAN. Millor. I tu, com vas?

SERGI. Bé. Molta faena. Cansat. Tenia ganes de veure't. No em crides mai.

IVAN. No vull molestar-te.

SERGI. És una broma? Deixes el teu nom a la meua secretària i et cride immediatament.

IVAN. Tens raó. Ta casa és cada volta més monacal...

SERGI. *(Rient.)* Sí... Has vist a Marc últimament?

IVAN. Últimament no. I tu?

SERGI. El vaig veure fa un parell de dies.

IVAN. Està bé?

SERGI. Sí. Més o menys.

IVAN. I això?

SERGI. No és res. Està bé.

IVAN. Fa una setmana vam parlar per telèfon i em va fer l'efecte que estava bé.

SERGI. Sí, sí, està bé.